

İstanbul Üniversitesi, Deneysel Tıp Araştırma Enstitüsü, Deney Hayvanları Biyolojisi ve Biyomedikal Uygulama Teknikleri Anabilim Dalı

Laboratuvar hayvanları bilimi; Hayvan refahına dolayısıyla araştırmaların kalitesine katkıda bulunan multidisipliner bir bilim dalıdır. Laboratuvar hayvanları bilimi; hayvanların biyoloji ve fizyolojileri, üretilmeleri ve yetiştirilmeleri, genetik ve mikrobiyolojik bakımdan standartlaştırılması, hastalıklardan korunma ve sağaltımları, analjezi ve anestezi ile ötanazi ve yeni deneysel tekniklerin geliştirilmesi, konularını kapsamaktadır. Laboratuvar hayvanları biyomedikal alanlarda, bilimsel araştırmalarda yer verilen ilaç, madde, tedavi vb. etkinliklerin canlı organizmadaki sonuçlarının elde edilmesi için kullanılmaktadır. Laboratuvar hayvanları biyoloji, tıp, veteriner hekimliği, ziraat ve ilaç sanayisi gibi biyomedikal alanlarda kullanılmasının yanında büyük bir kısmı ise, temel tıp alanlarında ilaçların insanlar için faydalı olup olmadığının araştırılmasında ve güvenli olan dozajlarının belirlenmesinde insan hastalık modelleri olarak kullanılmaktadır.

Ülkemizin öncü üniversitelerinden biri olan İstanbul Üniversitesinde, ilk kez 1945 yılında İ.Ü.Tıp Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Muhittin Erer'in önerisiyle 2. Kadın Hastalıkları ve Doğum Kliniği bodrum katındaki alan, Deney Hayvanları yetiştirme bölümü ve araştırma laboratuvarları haline getirilmiş ve Tecrübi Araştırma Enstitüsü adını almıştır. Werner Laquer ilk müdür olarak görev yapmıştır. Emekliliğinin ardından bu görev 25 yıl süreyle Prof. Dr. Friedrich Reimann tarafından yürütülmüştür. Enstitüde ilk kez 1975 yılında Prof. Dr. Sevim

Büyükdevrim'in müdürlüğü sırasında laboratuvar hayvanlarının üretimine başlanmıştır. 1977 yılında bugünkü temeli atılan Deneysel Tıp Araştırma Merkezi (DETAM), 1992 yılında Deneysel Tıp Araştırma Enstitüsü (DETAE) adı ile yeniden yapılandırılmış ve müdürlüğüne yeniden Prof. Dr. Sevim Büyükdevrim atanmıştır. 1994 yılında, Enstitü bünyesinde kurulan beş anabilim dalından biri olan Deney Hayvanları Biyolojisi ve Biyomedikal Uygulama Teknikleri Anabilim Dalı, aynı zamanda ülkemizin kendi alanında faaliyet gösteren ilk anabilim dalı olma özelliğine de sahiptir. Anabilim dalımızda 1994'ten itibaren sırasıyla Prof.Dr. Tuncay Altuğ, Doç. Dr. Önder Şahin ve Yrd. Doç. Dr. Mutlu Küçük başkanlık görevini üstlenmişlerdir. Yrd. Doç.Dr. Mutlu Küçük, 2012 yılı itibarıyla Anabilim dalı başkanı olarak görev yapmaktadır.

Anabilim Dalımız; ülkemizde laboratuvar hayvanları bilimine gereken önemin verilmesini sağlamak amacıyla yasal düzenlemeleri takiben uluslararası standartlara uygun birimlerin kurulması, kalifiye personelin yetiştirilmesi ve araştırmacıların etik ilkeler doğrultusunda bilgilendirilmesi konularında laboratuvar hayvanları bilimi derneği ve akademik kuruluşlarla işbirliği içersinde girişimlerini sürdürmektedir.

Eğitim faaliyetleri açısından da kendini sürekli yenileyen, genç ve dinamik bir kadroya sahip Deney Hayvanları Biyolojisi ve Biyomedikal Uygulama Teknikleri Anabilim Dalı,

araştırmacıları bilinçlendirmeyi hedefleyerek 2005 yılından itibaren 31 adet Uygulamalı Deneysel Hayvanlar Kursu ve 2 adet Mikrocerrahi Kursu düzenlemiştir. Bunların yanı sıra 2008 yılında Hayvan Deneyleri Etik Kurullarının kurulmasını takiben İ.Ü. HADYEK tarafından organize edilen toplam 21 adet Deneysel Hayvanlar Kullanım Sertifikası Eğitim Kursunun yürütücülüğünü üstlenmiştir. Her yıl dört kez düzenlenen "Deneysel Hayvan Kullanım Sertifikası Eğitim Kursu"nda her biri kendi alanında uzman öğretim üyeleri tarafından 80 saatlik yoğun bir eğitim programı uygulanmaktadır. Bu kurs sayesinde eğitimimize katılan lisans/lisansüstü öğrenciler ve araştırmacılar üzerinde çalışacakları hayvanları doğrudan tanıma fırsatı bulmalarının yanı sıra, multidisipliner bir eğitimle harmanlanarak yeni deneysel yöntemlerin geliştirilmesi konusunda gerekli donanıma sahip olabilmektedirler.

Deneysel Hayvanlar Biyolojisi ve Biyomedikal Uygulama Teknikleri Anabilim Dalı'nda Sağlık Bilimleri Enstitüsüne bağlı olarak bir yüksek lisans programı yürütülmektedir. Yüksek lisans programının temel amacı deneysel hayvanlar üzerinde uygulanan temel laboratuvar teknikleri konusunda gerekli

teorik ve/veya uygulamalı bilgi ve beceriye sahip olan ve kendi alanındaki bilimsel gelişmeleri takip edebilen uzman bilim insanları yetiştirmektir. Ülkemizde iş sahası olarak henüz yeterli büyüklüğe erişmemesi, konusunda uzman akademisyen sayısının az olması beraberinde bazı dezavantajlar getirmekle birlikte doktora programının açılabilmesi için gerekli girişimler sürdürülmektedir. Halen yürütülmekte olan Yüksek lisans programımıza başvuru koşulları ve ders içeriklerine www.detae.org adresinden ulaşılabilmektedir.

Anabilim dalına ait üretim ve saflaştırma laboratuvarlarında yetiştirilen Balb/c ve C57BL/6J soyu fareler, Sprague Dawley, Wistar albino ve Wistar Hannover soyu sıçanlar, New Zealand soyu tavşan ve Dunkin Hartley soyu kobayların satışlarının yanı sıra, rutin biyokimyasal analizler, enjeksiyon, kan alma, anestezi, gavaj, vajinal smear testleri gibi hizmetler de araştırmacıların hizmetine sunulmaktadır. Bu hizmetlere ek olarak deneysel diyabet ve hipertansiyon başta olmak üzere hayvanlar üzerinde bazı insan hastalık modellerinin oluşturulması da mümkün olabilmektedir.

